

WELKOM

Kennissessie '(ver)bouwen zonder gas'

INLEIDING

Josia Bikker – Architectenburo Bikker BV

INTERVIEW BESTUURDERS

Rolia Wiggelinkhuijsen – Blauwzaam

Zomaar een paar gegevens

We hebben 722 windmolens nodig van 3 MW om het energieverbruik in de regio van **2015** te kunnen beantwoorden

Het regeerakkoord vraagt om 50.000 gasloze nieuwbouwwoningen per jaar.

Bestaande woningen en bedrijfsgebouwen moeten worden verbouwd zodat de totale voorraad in 2050 energieneutraal is.

Paar vragen om mee te nemen in de betogen

- Koudwatervrees heerst als het gaat om gasloos bouwen?
- Doel is om kennis te delen en te inspireren over gasloos bouwen. Dus dit ook te zien als kans!
- De gemeenten nemen stelling: in iedere gemeente gaat gasloos gebouwd worden.
- Voorbeelden: Integrale wijkaanpak Weide II in Meerkerk, Broekgraaf in Leerdam en Hoogdalem in Gorinchem.

ligging van het plangebied

Is concept VO sportscomplex De Woudh 11 o.d. 22 februari 2017 en Masterplan watersted 01 o.d. 28 november 2016

Bestaande Bouw koop/huurwoningen

- Wooncoaches geven gratis energieadvies
- Collectieve inkoopacties isolatie en pv-panelen
- In samenwerking met het Regionale Energieloket organiseren we wijkgerichte aanpakken
- Regionale samenwerking: opwekking duurzame energie en verduurzaming woningen, bedrijven, organisaties
- Samenwerken met Energie coöperaties, daar waar mogelijk faciliteren
- Prestatieafspraken met woningbouwcorporaties

Nieuwbouw Broekgraaf Leerdam

- Nieuwe bouwplannen in Broekgraaf worden gasloos
- Er loopt een onderzoek naar alternatieve warmte
- Experimenten met elektrisch vervoer als buffer voor opslag energie

Eerste appartementencomplex in Broekgraaf wordt energie-neutraal

MEROSH

Ronald Schilt

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

Adviseurs voor **gezonde**
en **energieneutrale** gebouwen

www.merosch.nl

#Vangaslos

Van idealistische oriëntatie naar realistische aanpak.

Ronald Schilt

Inhoud:

- Voorstellen
- Intro #Vangaslos
- Voorbeeldproject
- De andere uitdaging

Missie:

Het moet en kan beter!

Medewerkers

Ronald Schilt
Directeur

Bart Advokaat
Adviseur-projectleider

Jelle van der Knijff
Adviseur in opleiding

Bart van Oosten
Technisch specialist

Margreet de With
Administratie

Ray van Seeters
Technisch specialist

Bas den Boer
Energiecontroller &
specialist meet- en
regeltechniek

Robbert van Rijswijk
Adviseur-projectleider

Arnoud Matser
Adviseur-projectleider

Niels Aantjes
Junior adviseur

Esther Wagensveld
Communicatie- en
bureaumedewerker

Peter Stam
Adviseur in opleiding

Menno Schokker
Adviseur in opleiding

Linard Pronk
Adviseur in opleiding

Prachtige projecten

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

Circulair Hofstad Houten

Energie neutrale IKC Zeven Zeeën

Merwedekanaalzone Utrecht

Renovatie VO Comenius Lyceum

Kwakernaak Groot Ammers

Energie neutrale school Kapelle

Energie neutraal RijswijkBuiten

Circulair Buiksloterham A'dam

Renovatie gymzaal 1955

Intro: #Vangaslos

Nieuwbouw geen gas

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

10 redenen:

1. Veiligheid (ongevallen)
2. Veiligheid (Groningen)
3. Klimaatverandering (CO₂- uitstoot)
4. Energetisch inefficiënt (warmtepomp efficiënter)
5. Energetisch inefficiënt (toekomst = lokale opslag/uitwisseling)
6. Onvoldoende groen gas (max. 10 % huidig verbruik)
7. Gas is volatiel en wordt duurder (Midden-Oosten/Rusland)
8. Financieel onrendabel (levensduurkosten)
9. Financieel onrendabel (dubbele infra onnodig)
10. Betrouwbare en betaalbare alternatieven

RijswijkBuiten

Nieuwbouw is makkie!!

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

Monitoringsresult. Rijswijk Merosch

vormgeven aan duurzaamheid

Bron: KlimaatGarant

Energieverbruik NOM-woningen

Meterstanden	Verbruik woning	Verbruik huishoudelijk	Totaal verbruik	Opgewekt door PV	Saldo
	1600	1357	2957	3737	-780
	1503	1693	3196	3947	-751
	1112	978	2090	3784	-1694
	1420	1219	2639	3630	-991
	2002	1885	3887	3763	124
Gemiddelde	1527	1426	2954	3772	-818

Constateringen

1. Veel beter dan vooraf gewacht
2. Gemiddeld verbruik ca. 2.950 kWh (berekend verbruik 3.500 kWh)
3. Waarvan ca. 1.425 kWh huishoudelijk!!
4. Saldo na correctie graaddagen en zinstraling => 300 kWh

Van NOM-wonen naar NOM-leven

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

AC

DC

Bredere context

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

daar en later $\Leftrightarrow$ hier en nu

Ontwikkelingen

1. Green Deal Aardgasvrije wijken (overheid, gemeenten, netbeheerders en maatschappelijke organisaties).
2. Aansluitplicht gas verdwijnt per 1-1-2018.
3. Netbeheerders moeten gasleidingen gaan vervangen.
4. In 2050 CO₂-neutraal en geen aardgas meer voor huizen.

Opties energietransitie

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

Gasnet

- Hybride ketel/WP
- 80% reductie gas
- Groen gas

Warmtenet

- Bij hoge dichtheid
- Duurzaam?

'All-electric' net

- Flexibel
- Meerdere opwekkers mogelijk
- Duurzaam

Voorbeeld

Energie, competitie & fun

Oude situatie

Doelen

- Inspirerende huisvesting.
- Comfortabele en gezonde werkplekken.
(WELL: minimaal Gold)
- Er iets moois en geliefd van maken.
- Een 'Living Lab' voor circulaire renovatie.
- Duurzaam
(GPR > 9, energieneutraal en gasloos).

Beschermen wat kwetsbaar is...

Foto-archief Cock Karssen

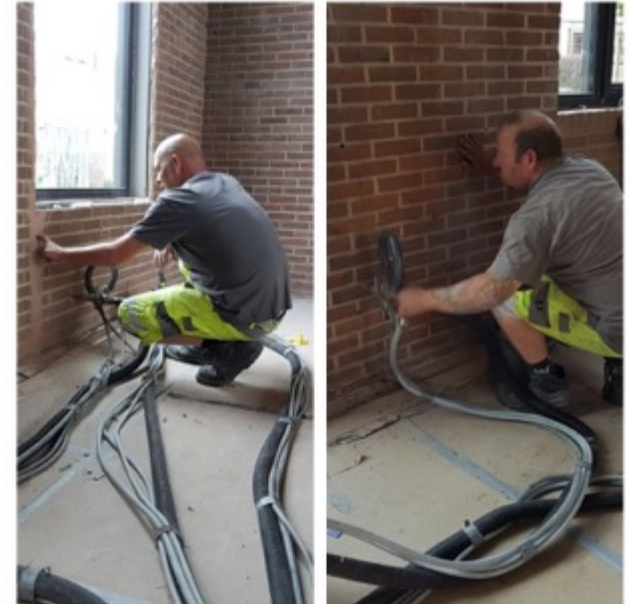
De bouw in 1955 →

Energieconcept (stap 1: isoleren)

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

- Spouwmuurisolatie (EPS korrels).
- Binnenmuurisolatie gevel en dak (glaswol).
- Vloer (PIR platen).
- Nieuwe kunststof kozijnen met HR+++ glas.
- Kierdicht.
- Inpakken koude bruggen.
- Investeringskosten € 80.000,-

Besluitvormingstool

Invulblad project

Instructies / Legenda
Alleen de gele vakken en uitrolmenu's hoeven ingevuld te worden.
De groene vakken worden automatisch berekend.

Projectgegevens
Projectnaam: Nieuwe huisvesting Merosch
Projectnummer: 1401
Gebouwsomschrijving: Karakteristiek gebouw
Gebouwtipe: Gymzaal
Huidige functie: Sportfunctie
Nieuwe functie: Kantoorfunctie
Bouwjahr: 1955

Warmteverlies pakket 1

Warmteverlies door transmissie gebouwschil

$$Q_{tr} = \sum U_i \cdot A_i \cdot (t_i - t_e)$$

	U	A	t _i - t _e		
Begane grondvloer	0,29	331,4	15	1.420,46 €	
Dakoppervlakte	0,17	391,8	38	2.491,46 €	
Voorgevel	0,57	88,2		719,68 €	
Zuid-oost	Dichte delen	0,22	81,2	30	541,43 €
	Dichte delen constructie	0,34	0,0	30	- €
	Ramen (beglazing)	0,85	4,5	30	113,99 €
	Deuren*	0,85	2,5	30	64,26 €
Achtergevel	0,57	93,3		622,02 €	
Noord-west	Dichte delen	0,22	93,3	30	622,02 €
	Dichte delen constructie	0,34	0,0	30	- €
	Ramen (beglazing)	0,85	0,0	30	- €
	Deuren*	0,85	0,0	30	- €
Linkergevel	0,57	149,4		2.053,47 €	
Zuid-west	Dichte delen	0,22	81,0	30	540,31 €
	Dichte delen constructie	0,34	15,0	30	152,03 €
	Ramen (beglazing)	0,85	53,4	30	1.361,14 €
	Deuren*	0,85	0,0	30	- €
Rechtegevel	0,57	126,2		1.386,48 €	
Noord-oost	Dichte delen	0,22	88,3	30	588,49 €
	Dichte delen constructie	0,34	11,0	30	111,49 €
	Ramen (beglazing)	0,85	26,9	30	686,51 €
	Deuren*	0,85	0,0	30	- €
Totaal Q_{tr}				8.683,58 €	

Dashboard warmteverlies

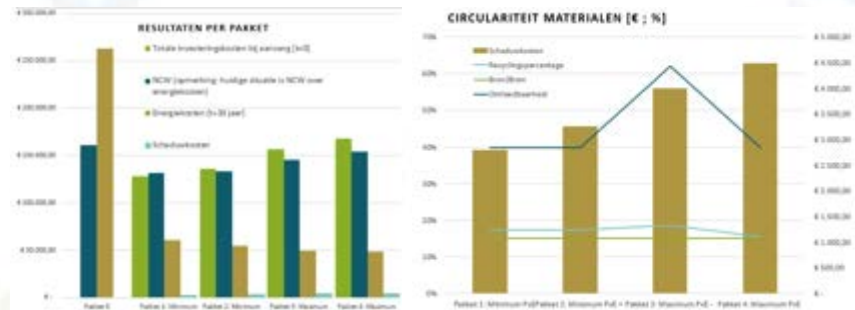
→ Tabblad Inventarisatie pakketten

→ Tabblad Ontwerpparameters

Beveelend	Doelbestand	Isolatie methode	Type maatregelen	Thermische waarde	Exemplaar
Gebruikoppervlakte (Ag)	Begane grondvloer	Vloerisolatie (onderzijde)	Kingspan Thema T170 Vloerplaat	3,30	10/11/12
Totale vloeroppervlakte				8,20	10/11/12
Dakoppervlakte		Binnenisolatie heteldak	Isocoort (tussen gordingen)	0,20	10/11/12
Voorgevel				0,20	10/11/12
Zuid-oost	Dichte delen	Buitengevelisolatie	StoTherm Classic* met spiechtelplaat	4,30	10/11/12
	Dichte delen constructie	Kromisolatie	Epsilon isolatie EPS-GS2	2,84	10/11/12
	Spouwmuur	Spouwisolatie	Geen spouwisolatie	0,00	10/11/12
	Ramen (beglazing)	Buitenwandopeningen	Aluminium kozijn MINDOW - Triple glas	0,85	10/11/12
	Deuren*	Buitenwandopeningen		0,85	10/11/12

Resultatenoverzicht gebouwschilmatregelen

Verzameltabel resultaten berekeningen	Pakket 0	Pakket 1:	Pakket 2:	Pakket 3:	Pakket 4:
	Huidige situatie	Minimum PV€	Minimum PV€ +	Maximum PV€ -	Maximum PV€
Investeringskosten					
Totale investeringskosten bij aanvang [t=0]	€ -	€ 127.924,18	€ 135.613,89	€ 156.728,47	€ 168.178,24
Levensduurkosten (t=30 jaar)					
NCW (opmerking: huidige situatie is NCW over energiekosten)	€ 160.933,30	€ 131.446,72	€ 133.481,58	€ 145.769,71	€ 154.026,85
NCW t.o.v. referentie	€ -	€ 29.486,58	€ 27.451,72	€ 15.163,59	€ 6.906,45
Energiekosten (t=30 jaar)					
Energiekosten (t=30 jaar)	€ 262.872,09	€ 60.621,45	€ 54.682,88	€ 49.321,76	€ 49.017,74
Energiebesparing t.o.v. referentie	-	€ -202.250,64	€ -208.189,21	€ -213.550,33	€ -213.854,35
Circulariteit gebouwschilmatregelen					
Schaduwkosten	-	€ 2.787,73	€ 3.246,53	€ 4.000,64	€ 4.479,32
Recyclingpercentage	-	17%	17%	62%	16%
Bron2Bron	-	15%	15%	15%	15%
Ontleedbaarheid	-	40%	40%	62%	40%

Energieconcept (stap 2: efficiënt inzetten)

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

- Laagtemperatuur wand/vloer verwarming. € 20.000,-
- LED-verlichting met daglichtafhankelijke regeling en aanwezigheidsdetectie. € 17.500,-
- Warmteterugwinning ventilatielucht. € 7.500,-
- A+++ label apparatuur

Energieconcept (stap 3: duurzaam opwekken)

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

- Warmtepomp (14 kW) met gesloten bronnen (€ 25.000,-)
- PV-panelen (€ 25.000,-).
- Elektrische laadpalen voor auto's.

Resultaat:
*Comfortabel en
energieleverend pand!*

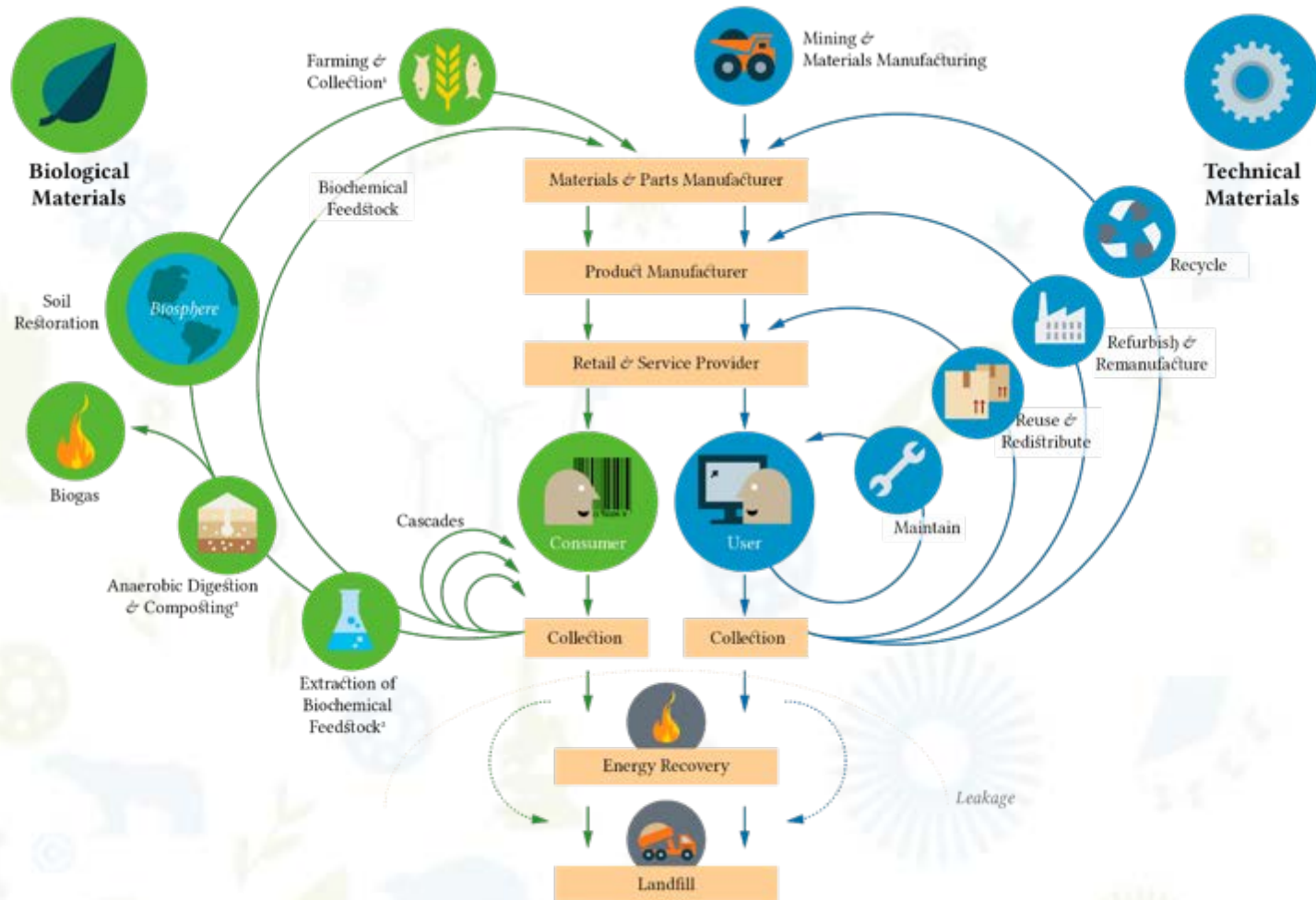

Circulair renoveren

Welke niveaus toegepast?

Maintain

- Het casco

- De vloer

Reuse & Redistribute

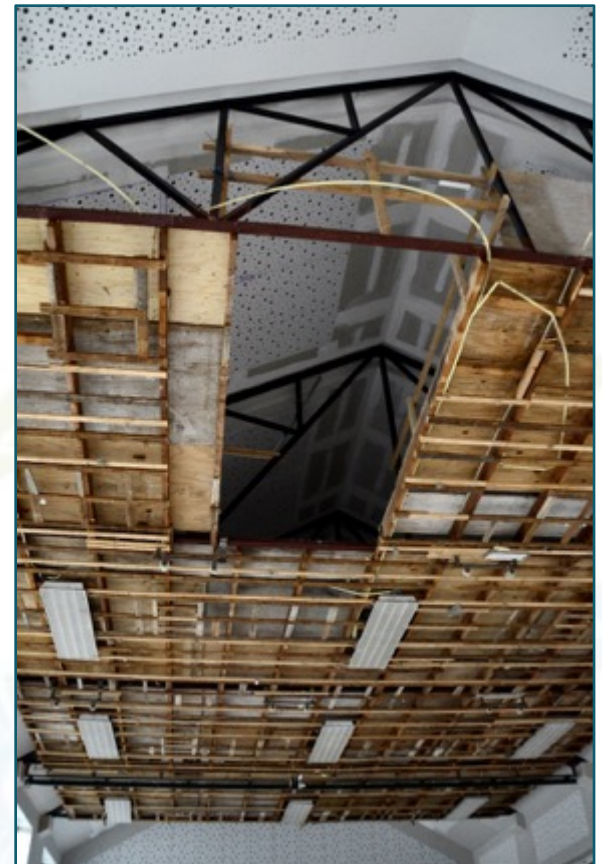
- Buiten kozijnen worden binnen kozijnen
- Elektrapijpen
- Houten balken
- Oud isolatiemateriaal
- Verwarmingspijpen

Reuse & Redistribute

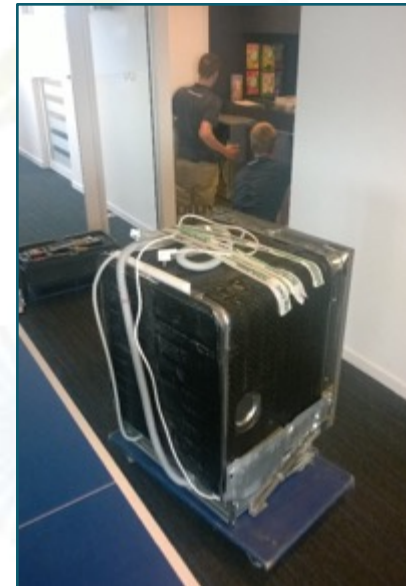
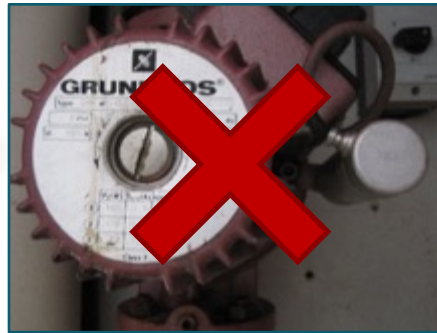
- Underlayment platen
- Ventilatiekanalen
- Tapijttegels
- Metselstenen
- Ringen, touwen en klimrek.

Refurbish & Remanufacture

- Vaatwasser
- ....

Recycle

- Gescheiden afvoer afval (puin, gips, kunststof, glas, hout, metalen, papier, TL-balken, etc.)
- Snijafval glaswol retour naar Isover
- Overige oude kozijnen retour naar kozijnen leverancier
- Snijafval gips naar Gyrpoc.....(later meer hierover...)

Energy Recovery & Landfill

- Houtwolcement platen, 10 m³
- Oud minerale wol
- Asbest

Energy Recovery

Landfill

Nieuw

- Alle hout FSC keurmerk of gelijkwaardig.
- MOSA tegels en lijm (C2C-certificaat).
- Verf conform BREEAM credits.
- Integrale afweging milieukwaliteit isolatie.

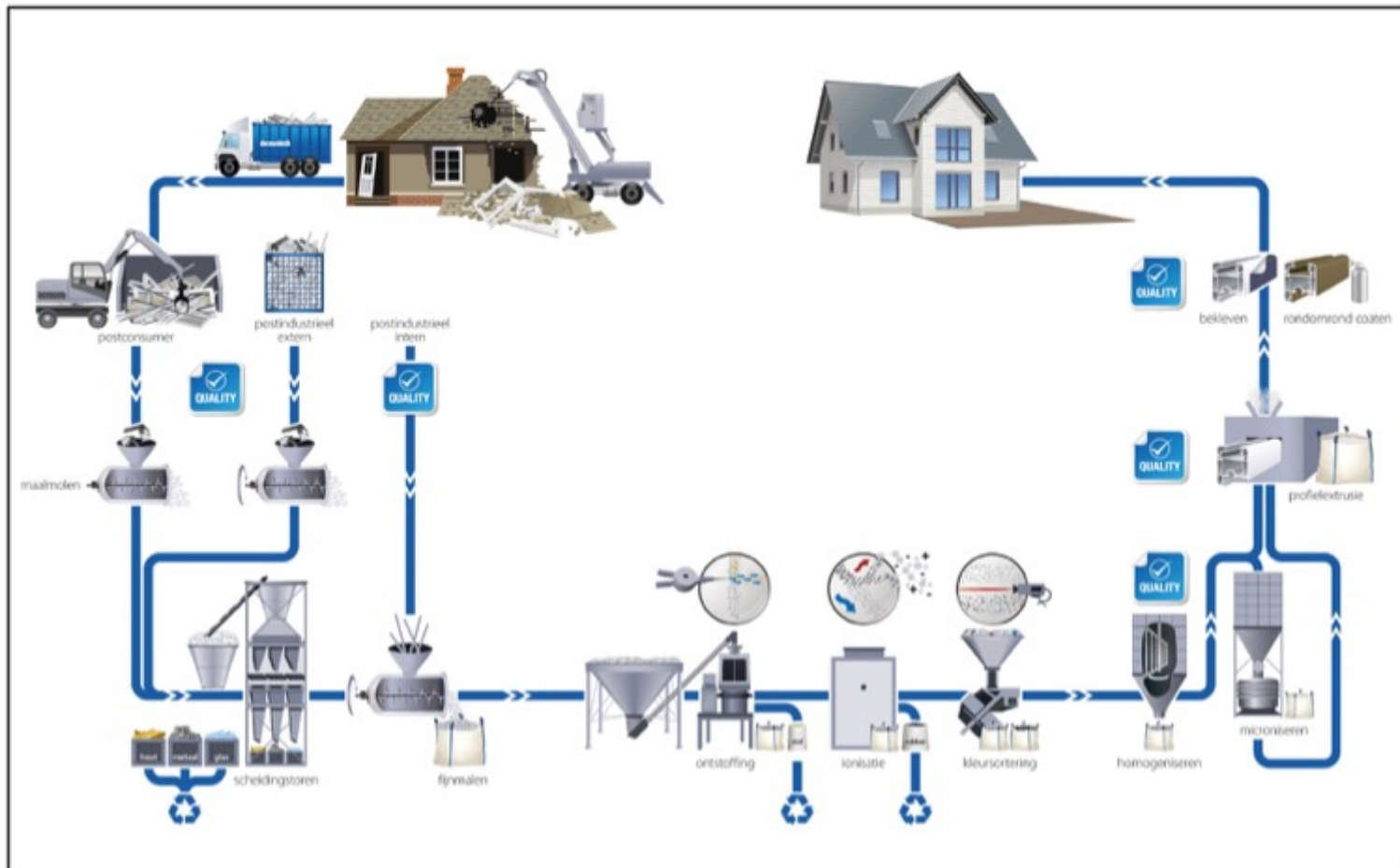
BREEAM®

Nieuw

100% recyclebare kozijnen van Deceuninck

De lessen...

- Mate van hergebruik casco wordt bepaald door kwaliteit en context!
- Enige circulaire economie is die van de “oud ijzer boer” en Marktplaats.nl
- Enorme potentie voor lager geschoold personeel.
- Gemak voor vakmensen is essentieel.

➤ **MARKTPLAATS.NL**

De lessen...

- Scheiden is een houding...
- Wees kritisch op recyclebaarheid materialen (bijv. houtwolcement).
- Industrie zit niet te wachten op retourstromen (€ en gedoe).
- Beschikbare rekenmodellen zijn nog zeer algemeen.

Conclusies en aanbevelingen

- Beginwaarde is essentieel (zowel casco als toegepaste materialen).
- Keuring en distributie is cruciaal bij circulaire economie.

Conclusies en aanbevelingen

Afval scheiden loont nog niet

2 x 10 m³ Bouw- en sloopafval is:
€ 750,-

Alternatief:

1x3 m³ Bouw- en sloopafval

1x10 m³ schoonpuin,

1x6 m³ hout

1x2 m³ rolcontainer papier en
karton

1x2 m³ rolcontainer kunststof:
circa € 800,-

10 m³ container

- Open afvalcontainer met een inhoud van circa 10m³
- Past op een parkeerplaats (afmeting: 360 cm x 185 cm x 155 cm)
- Prijzen zijn inclusief 21% BTW, bezorgen ophalen, verwerking van uw afval en 4 weken huur.

Afval	Prijs (incl. BTW)
Bouw- en sloopafval	€ 375,00
Schoon puin	€ 175,00
Hout	€ 235,00
Groen- en tuinafval	€ 280,00
Grond	€ 410,00
Dakafval	€ 605,00

Conclusies en aanbevelingen

Loonkosten zijn te hoog,
materiaalkosten te laag.

Illustratie:

- Nieuwe elektrapijp.
Kosten aanschaf: € 30,00 per 100 meter.
- Arbeid om 100 meter elektrapijp zorgvuldig te demonteren en koperdraden te verwijderen:
4 uur a € 15,- per uur: € 60,- (excl. distributie, opslag, registratie, inpakken, etc.).
- Benodigde tijd om te slopen:
nihil, kosten afval: nihil.
- Oftewel: meerkosten minimaal € 30,- voor gebruikt materiaal.

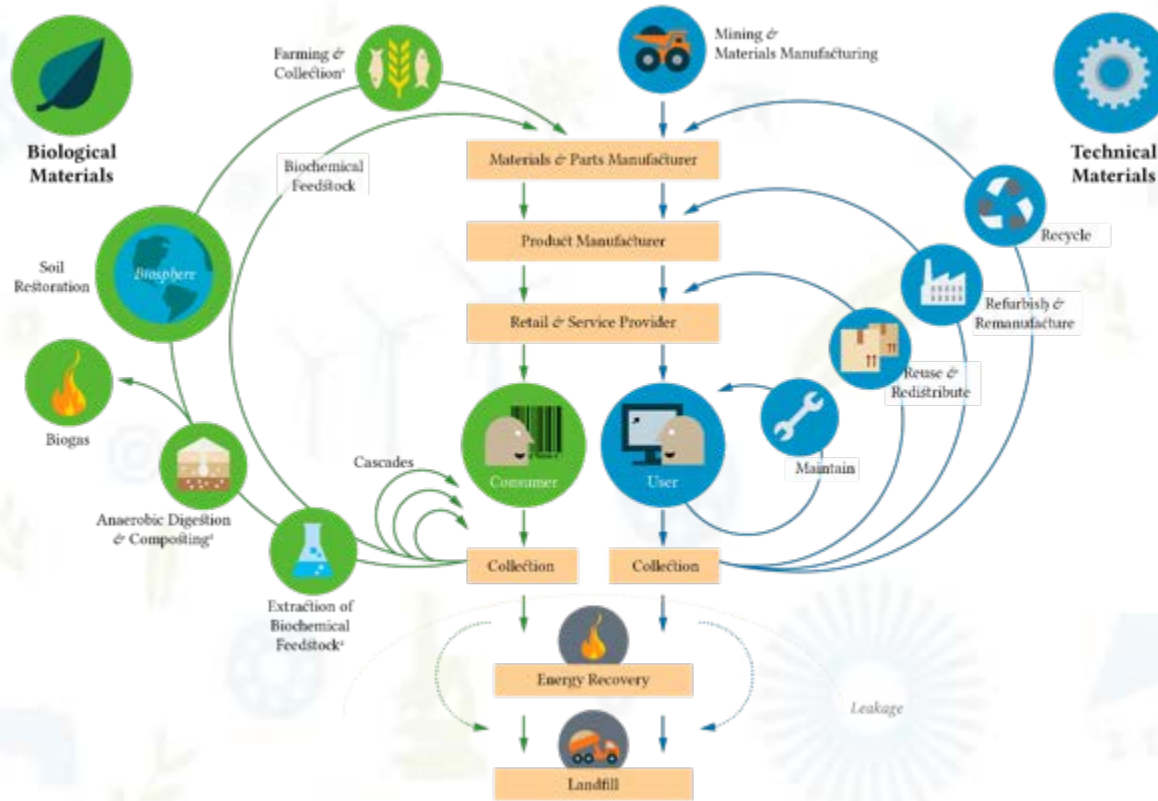
Conclusies en aanbevelingen

- Industrie wordt onvoldoende geprikkeld/verplicht voor terugname product.
- Cultuur en houding is cruciaal, begint bij leidinggevenden.

We staan nog aan het begin!

Merosch
vormgeven aan duurzaamheid

Bedankt voor uw aandacht

[@Merosch_](https://twitter.com/Merosch_)
[@Merosch_Llab](https://twitter.com/Merosch_Llab)

www.linkedin.com/company/merosch

merosch.nl | merosch.nl/living-lab

BONGERS ARCHITECTEN

Cees Bongers

EEN ENERGIENEUTRAAL MFA DE BEEMD

“EEN UITDAGING DIE VRAAGT OM EEN
GOEDE SAMENWERKING”

PROGRAMMA VAN EISEN

- Energie

Material

- Inzet van warmtepompen en wisselaars

EERSTE IDEEËN

BASIS = TRIASENERGETICA

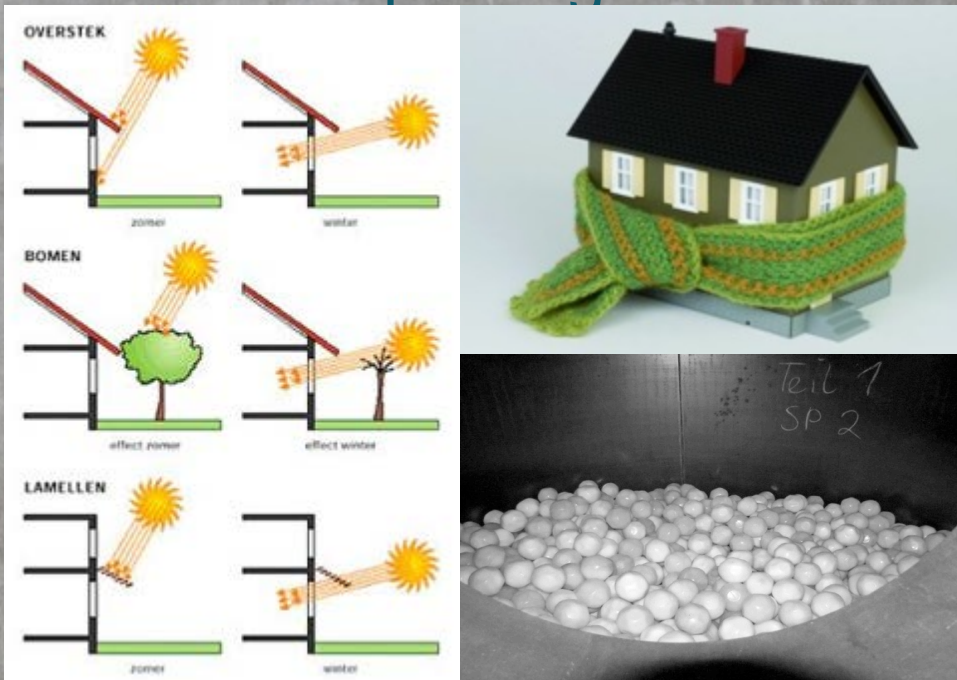

HANDLEIDING ENERGIEZUINING ONTWERP

BASIS = TRIASENERGETICA

- Passieve maatregelen
- Geen hulpenergie

BEPERK DE ENERGIEVRAAG

BASIS = TRIASENERGETICA

4 groepen hernieuwbare energie

1. Zonne-energie
2. Warmtepompen
3. Warmte Koude opslag
4. Windenergie

GEBRUIK DUURZAME ENERGIE ZO VEEL
MOGELIJK

BASIS = TRIASENERGETICA

Gebruik energie uit reststromen

1. WTW-douche
2. WTW-Ventilatie
3. Restwarmte uit omgeving (industrie)

RESTSTROMEN

BASIS = TRIASENERGETICA

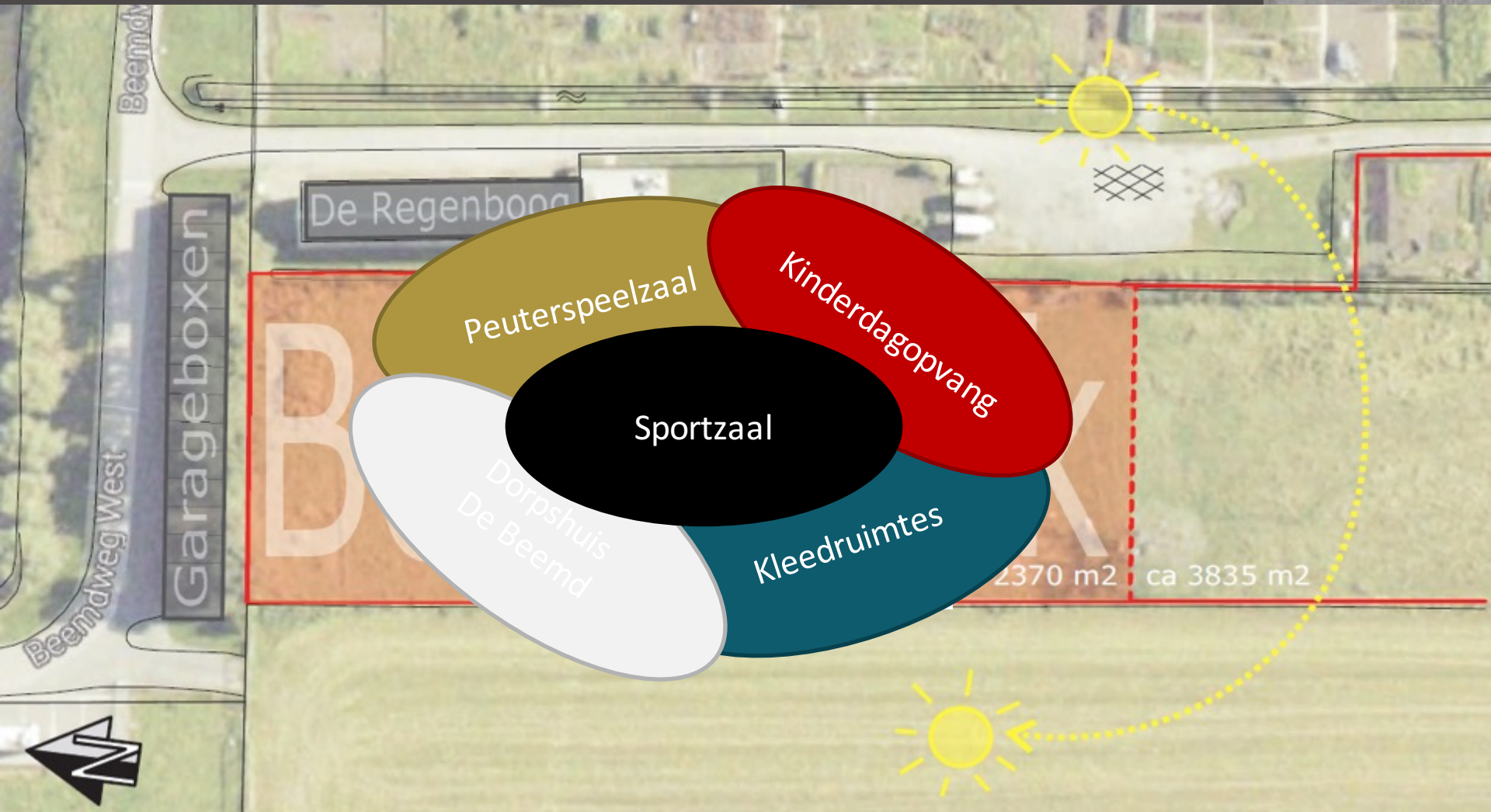
Back-up oplossingen

- Hoge rendement installaties
CV, ventilatoren, radiatoren, etc.
- Energie-efficiënte verlichting
Tijdschakelaars, daglichtregeling, etc.
- Lage warmteproductie
Energiezuinige apparatuur
- Besparing warm tapwater
Lengte leidingen

GEBRUIK FOSSIELE BRANDSTOFFEN EFFECIËNT

HET ONTWERP

ORIËNTATIE

TOEGEPASTE SYSTEMEN

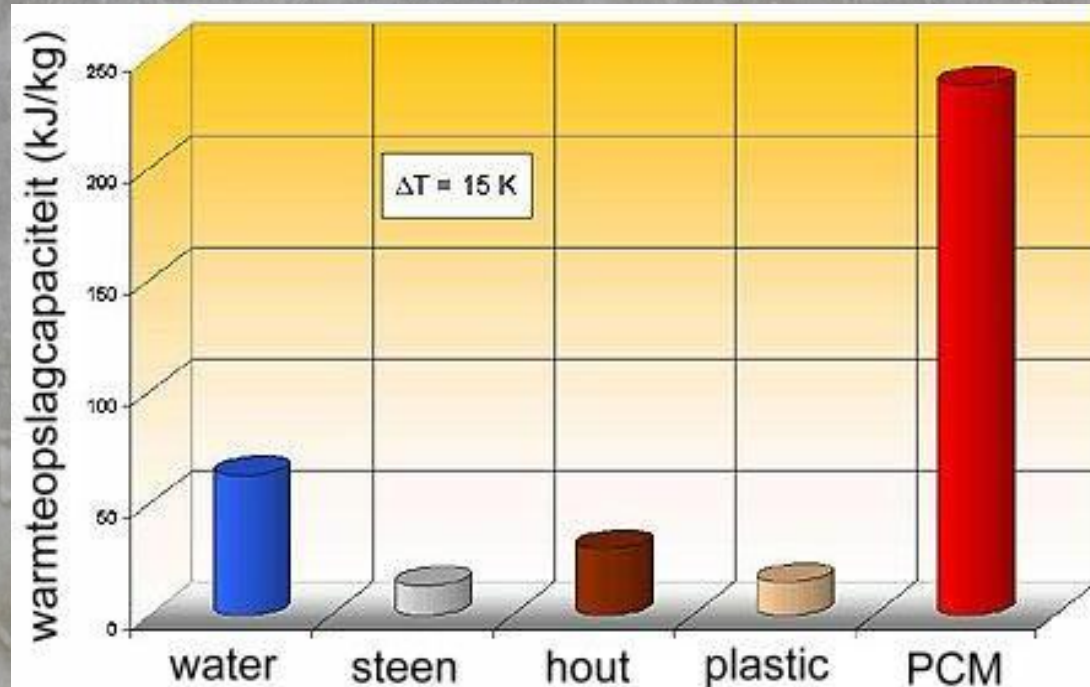
Phase Change Materials (PCM)

1. Voorbeeld: water van 20 naar 100°C:

per kg: 80 kcal

2. IJs naar water bij 0°C

per kg: 80 kcal

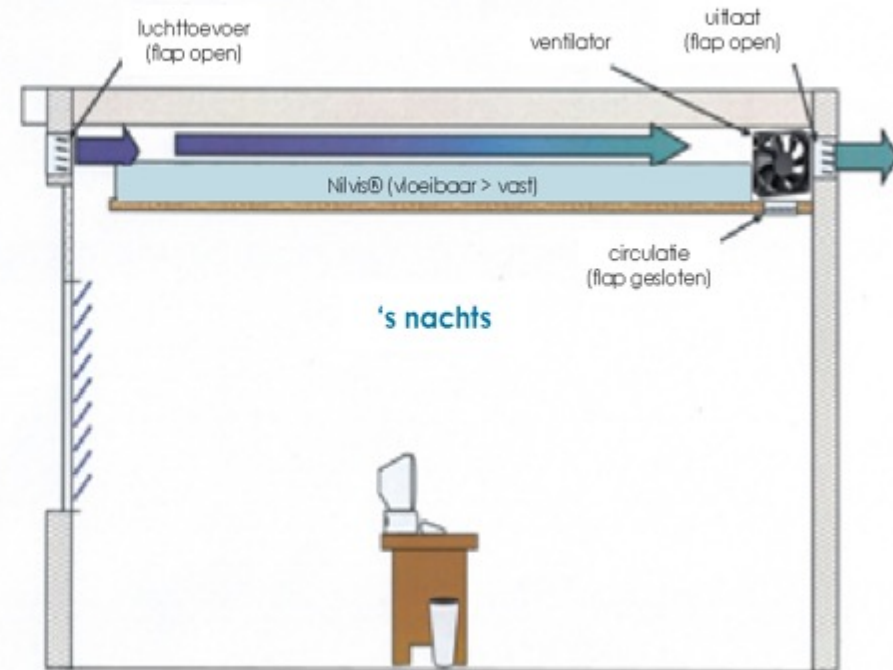
PCM (PHASE CHANGING MATERIALS)

TOEGEPASTE SYSTEMEN

PCM (PHASE CHANGING MATERIALS)

TOEGEPASTE SYSTEMEN

PCM (PHASE CHANGING MATERIALS)

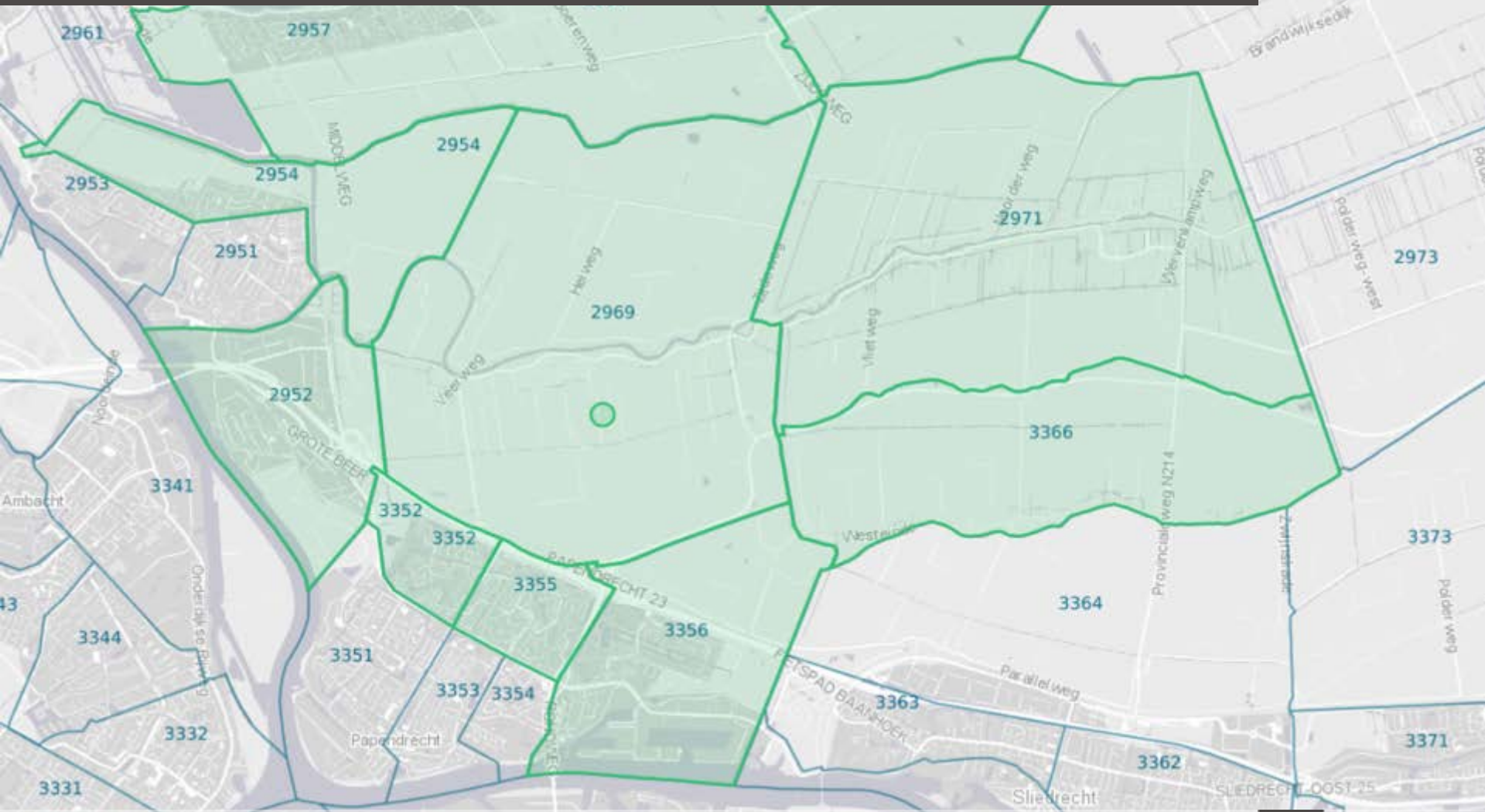

TOEGEPASTE SYSTEMEN

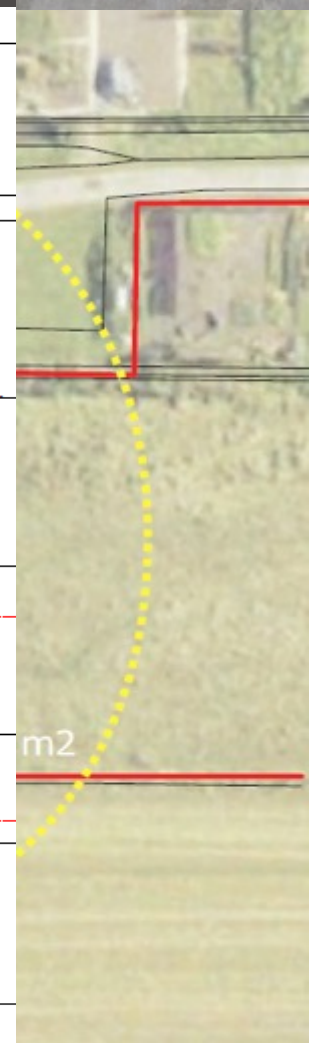
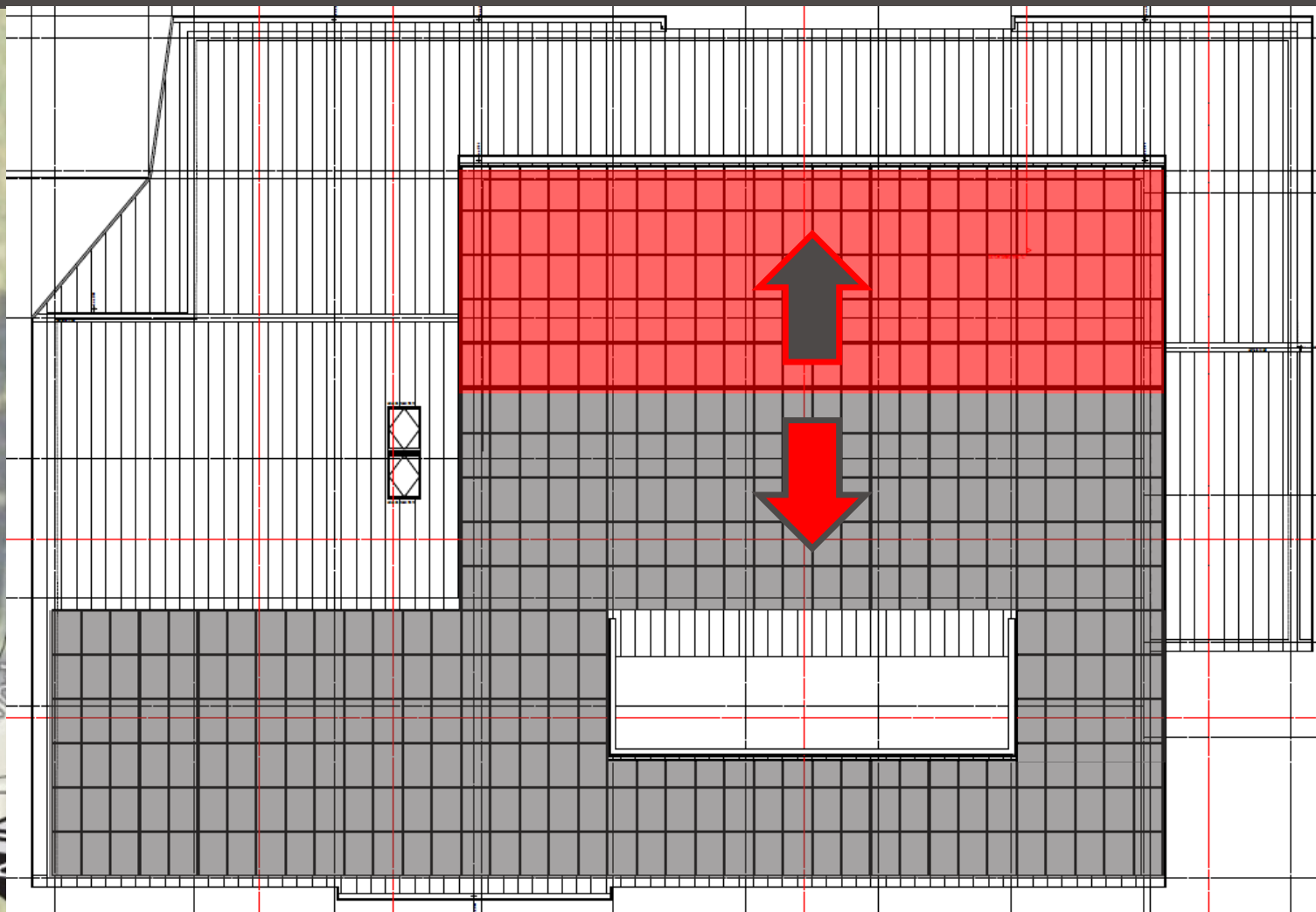

BIOMASSA WERKTUIGEN / WATER / VLOERVERWARMING

TOEGEPASTE SYSTEMEN

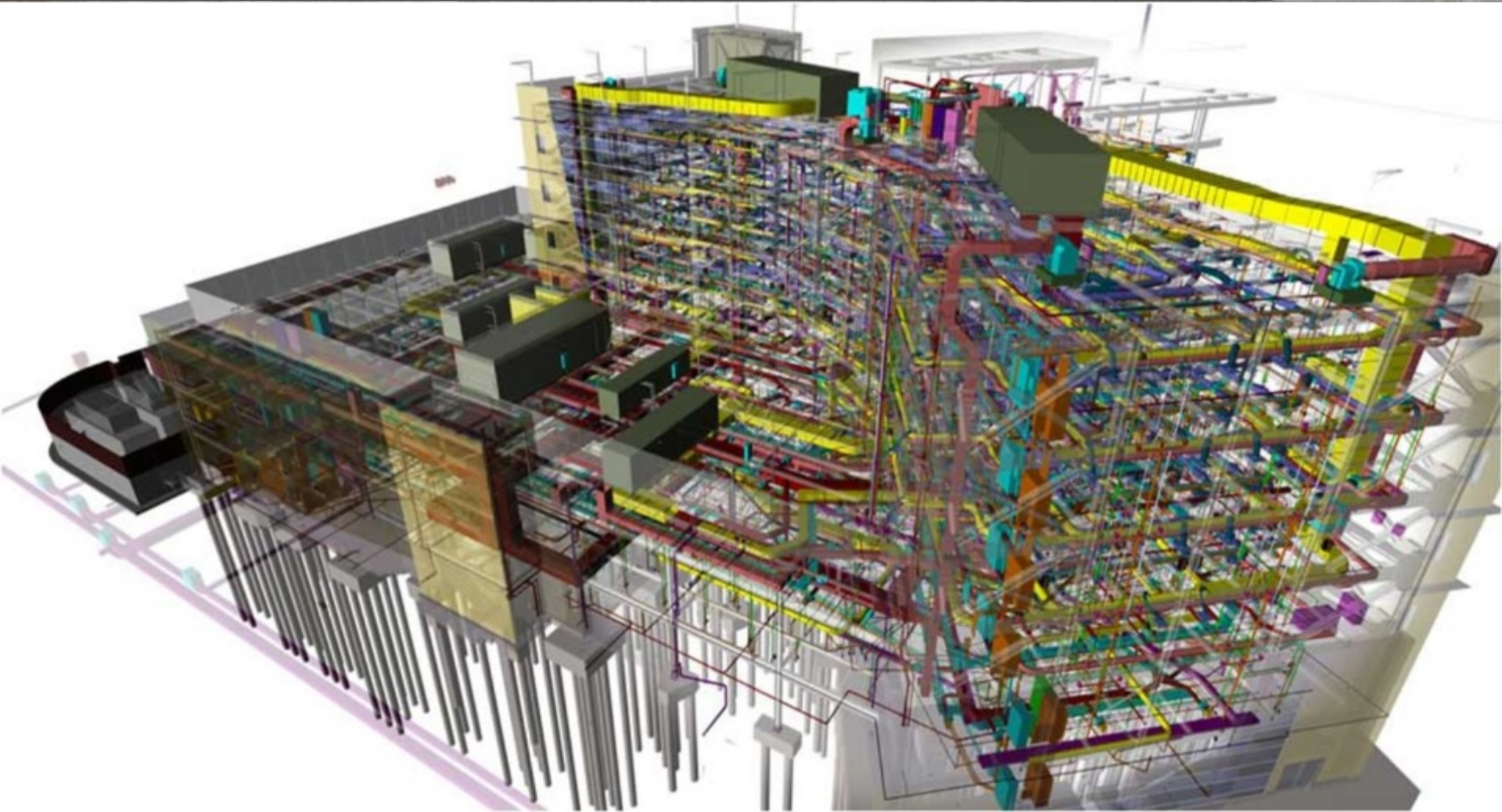

TOEGEPASTE SYSTEMEN

ORIENTATIE PANELEN

BIM

BIM = Building Information Model

BIM TOEGEPAST

BIM IN DE PRAKTIJK

BIM TOEGEPAST

Element informatie

Type

Column

ID

20

Building Material /Profile

41 Cape Cod

Height

2944 mm

Core Dimension 1

18 mm

Core Dimension 2

137 mm

MATERIAALEIGENSCHAPPEN

LEERMOMENTEN

- Alle installaties moeten vooraf bekend zijn voor ideale aanpak
- Van groot belang dat alle elementen verwerkt worden in BIM

VOORBEELDEN

SLOT

- Trias energetica
- Installaties
- BIM toepassen

Leidt tot een kwalitatief hoogwaardig gebouw met een laag bedrag aan exploitatiekosten (opdracht van de gemeente Molenwaard)

BEDANKT VOOR UW AANDACHT!

STOUT / HERKON

Jan Korevaar

**STOP CLIMATE CHANGE
BEFORE IT CHANGES YOU.**

for a living planet®

Energie akkoord

Doelstellingen Energieakkoord

duurzame energie in 2020

+14%

duurzame energie in 2023

+16%

energieverbruik per jaar

-1,5%

energieverbruik per jaar in 2020

-100 petajoule

CO2-uitstoot in 2050

-80%

PARIS2015
CONFÉRENCE DES NATIONS UNIES
SUR LES CHANGEMENTS CLIMATIQUES
COP21·CMP11

PARIS2015
CONFÉRENCE DES NATIONS UNIES
SUR LES CHANGEMENTS CLIMATIQUES
COP21·CMP11

HERKON
VAN HERK GROEP

STOUT
VAN HERK GROEP

 # VanGasLos

Vergelijk Total Cost of Ownership woning huidig Bouwbesluit versus NOM tussenwoning

	Huidig bouwbesluit		Nul-op-de-meter	
Meerkosten	-		€ 17.000,-	
Total Cost of Ownership	1 jaar	25 jaar	1 jaar	25 jaar
Gas 1521 m³ 2%	€ 935	€ 29.963	€ -	€ -
Elektra 1975 kWh 1%	€ 609	€ 17.198	€ 267	€ 7.530
Minus heffingskorting	€ -377	€ -9.420	€ -377	€ -9.420
Energierkening per jaar	€ 1.168		€ -110,-	
Garantie op presteren (index 2%)	€ 270	€ 8.648	€ 518	€ 14.265
Meerkosten Hypotheek t.g.v. de meerinvestering			€ 636	€ 15.900
Total Cost of Ownership*		€ 46.389		€ 28.275

HAVENSTADT INNOVEERT MET BMW DEELAUTO PROJECT.

Met de realisatie van nieuwbouwproject Havenstadt heeft Stad aan 't Haringvliet een primeur op Nederlandse bodem. Het is voor het eerst dat een nieuwbouwwijk compleet met deelauto project op deze schaal wordt ontwikkeld. Projectontwikkelaar

JONGZEEUW ARCHITECTEN

Egbert de Jong

jong zeeuw

architecten adviseurs

DNA

BLAUWZAAM

LINGEWAAAL

Waal Weelde

 ENERGITIE
energiezuinig wonen Rivierenland

LIGHTHOUSE
CLUB NEDERLAND

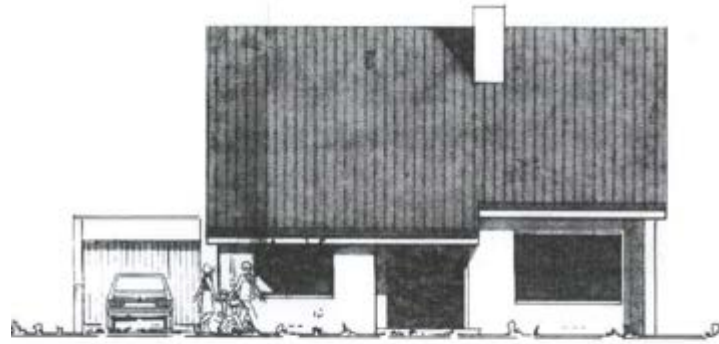
jong zeeuw

architecten adviseurs

Woning van de fam. Leenders Rietput 1 te Vuren

Renovatie

Bestaande situatie

voorgevel

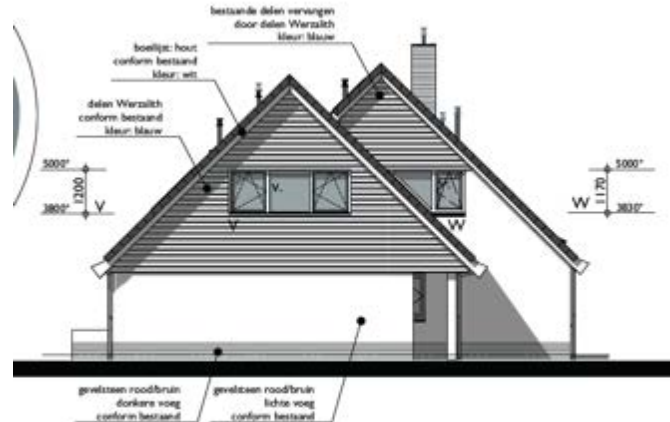

voorgevel

linker zijgevel

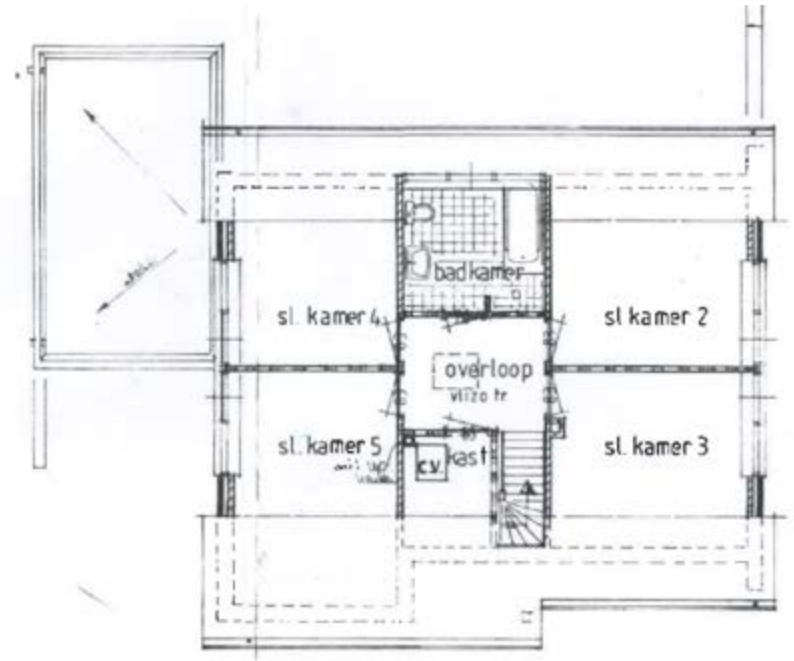
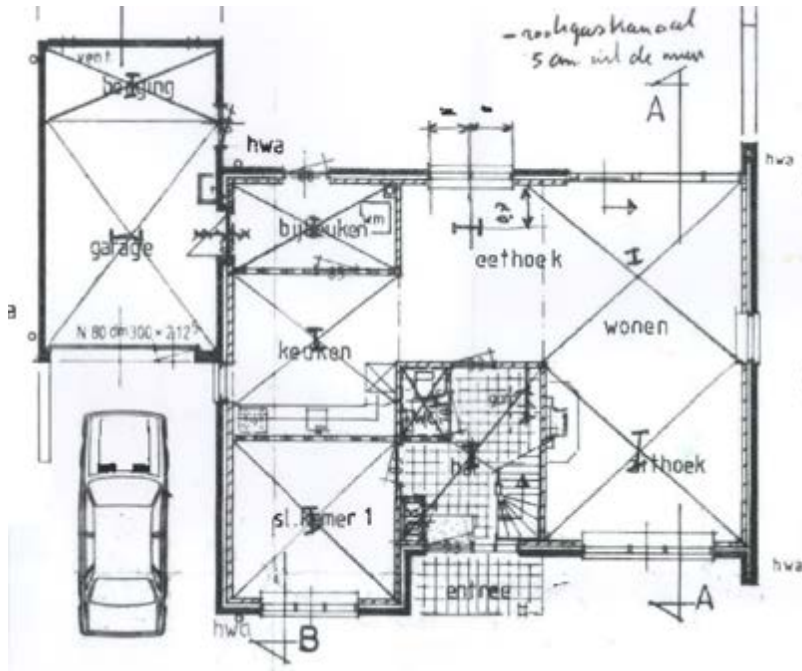
V = VENTILATIE

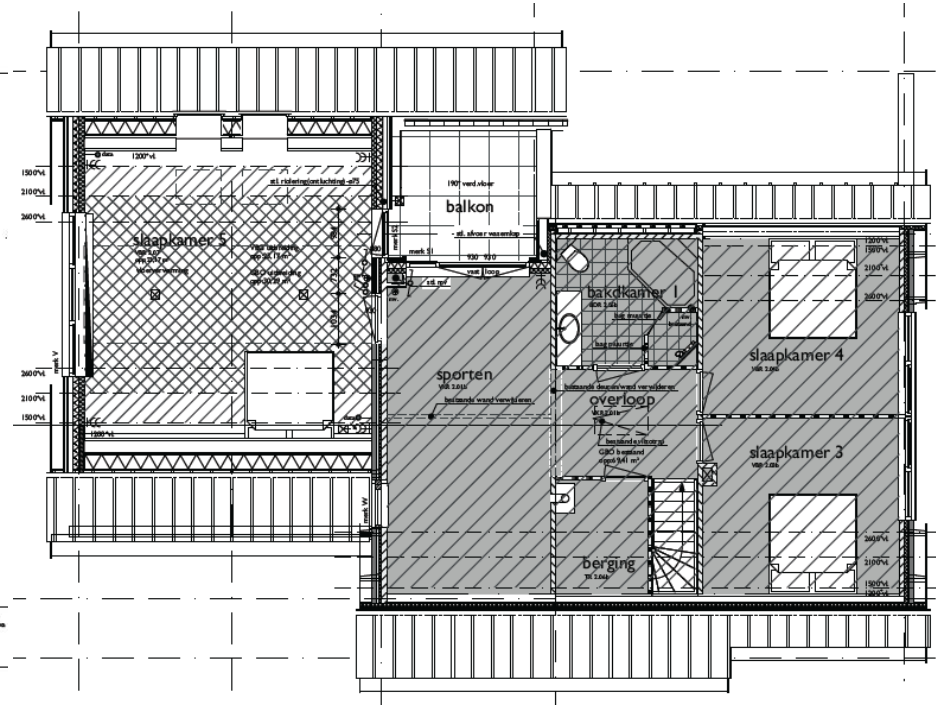
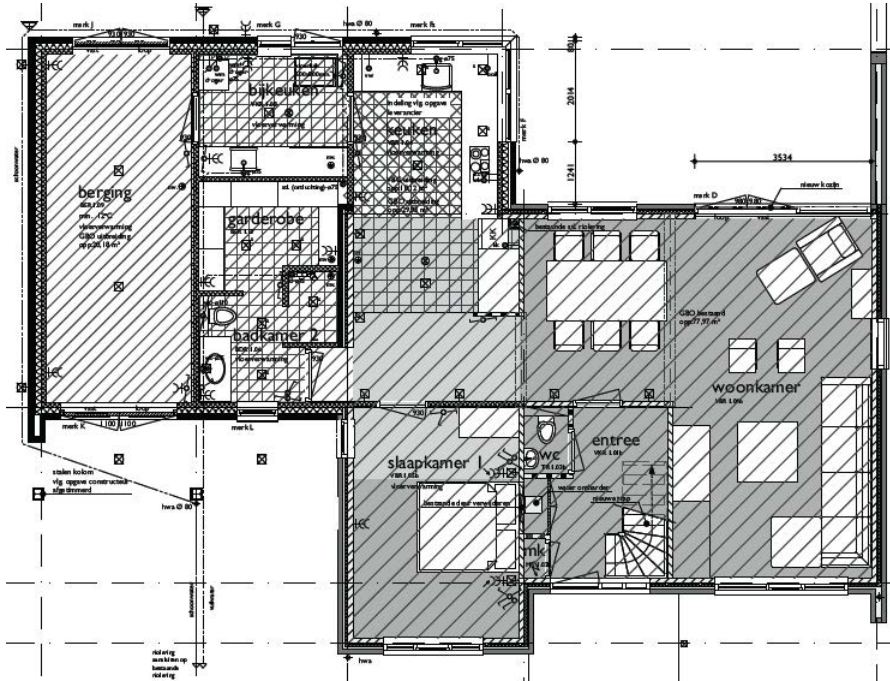

linkergevel

Bestaande situatie

Nieuwe situatie

Genomen voorzieningen om gasloos te worden

- Gevels bestaand isoleren met hoogwaardige isolatie
tpv topgevels $R_c > 6,0 \text{ m}^2 \text{ K/W}$
- Vloer en dak na geïsoleerd. Resp. $R_c > 3,5$ en $6,0 \text{ m}^2 \text{ K/W}$
- Tocht dichting bij kozijnen en de aansluitingen vloeren,
wanden en dak
- HR++ glas U waarde $1,0 \text{ W m}^2 / \text{K}$
- Mechanische ventilatie systeem D met WTW
- LT vloer/wandverwarming icm Lucht/lucht warmtepomp
- Warmwater met zonneboiler en warmtepomp/wtw
- 21 pv panelen om apparaten en het eigen gebruik van stroom
te voorzien (ca. 34 m^2 om ca 9100 wp op te wekken)

Let op: deze woning is wel gasloos maar geen NOM/nota 0/BENG

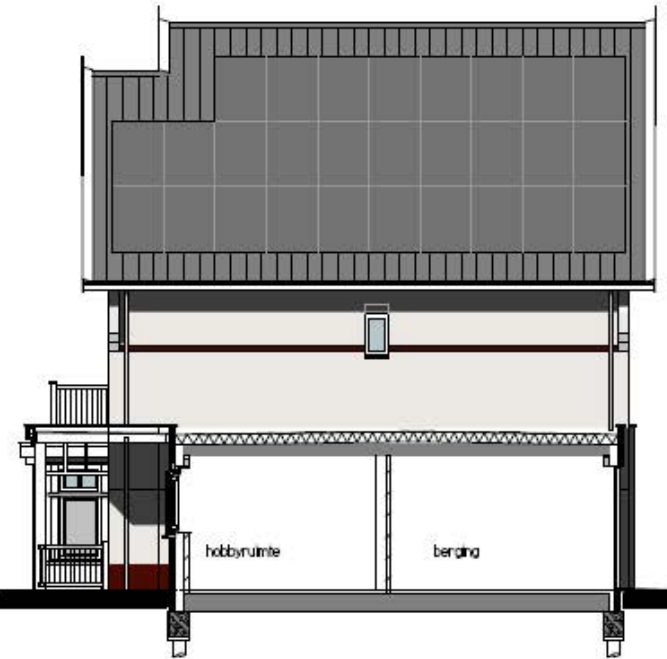

Nieuwbouw

Type A brr: 03 en 08

voorgevel

Type B

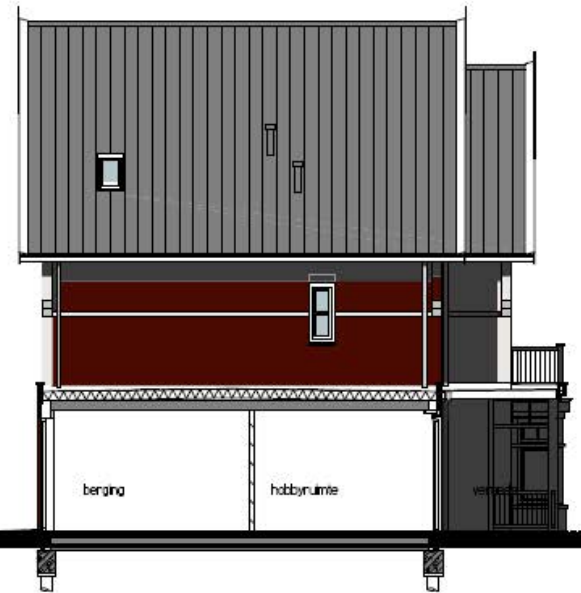
rechter zijgevel

Nieuwe situatie

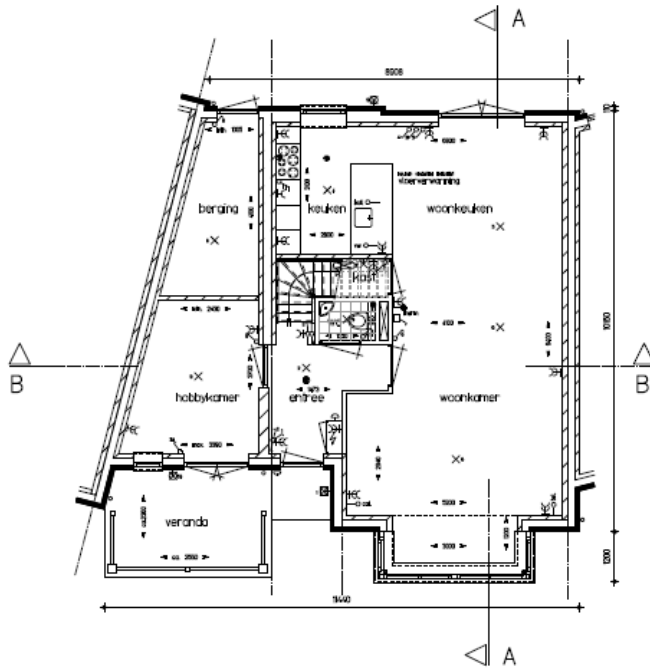
Type A brr: 03 en 08

achtergevel

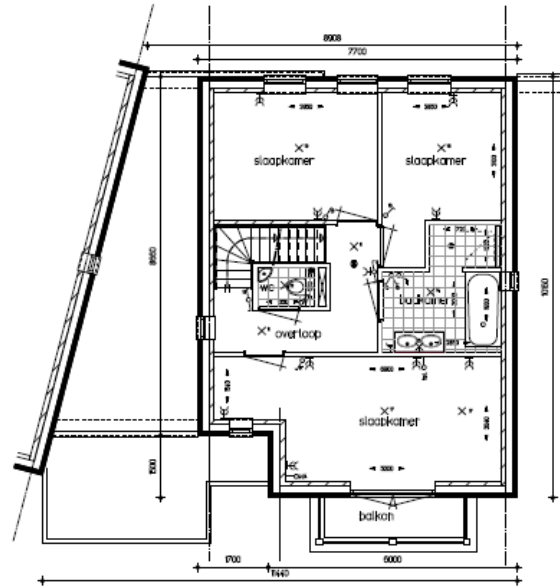
Type A brr: 03 en 08

linkerzijgevel

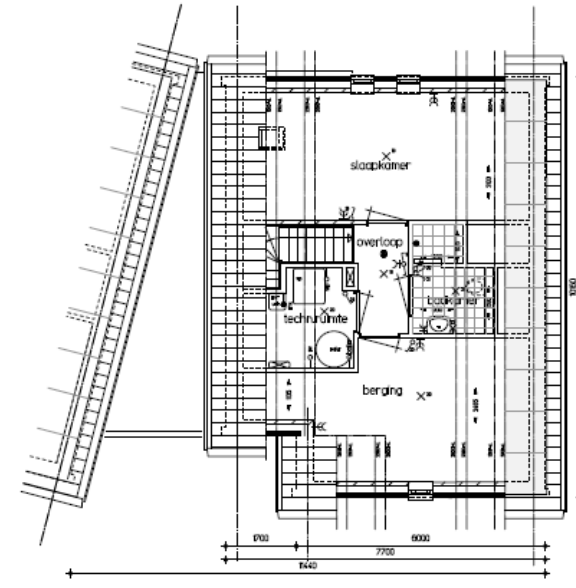
Tipe A: 1:100

begane grond

Tipe A: 1:100

verdieping

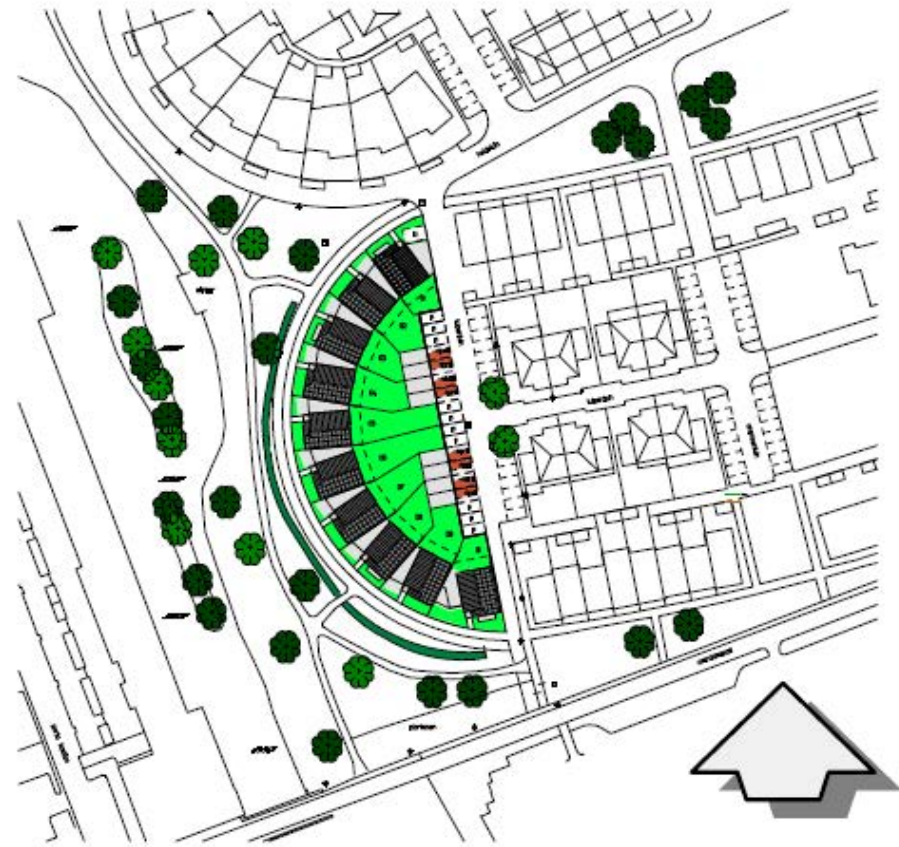
Tipe A: 1:100

zolder

Nieuwe situatie

Woningbouw 10 woningen te Houten

Nieuwbouw

situatie

Genomen voorzieningen om gasloos te worden

Eis gemeente: aansluiting op stadsverwarming of EPC -0,2

- Vloer, gevels en dak Resp. $R_c > 3,5$ 4,5 en 6,0m²K/W bouwbesluit
- Luchtdichtheid van de woning Q_v 0,4
- Mechanische ventilatie systeem C met CO₂ gestuurd
- LT vloerverwarming (eis makelaars) icm Lucht/lucht warmtepomp
- Warmwater met warmtepomp/wtw
- 28 pv panelen om apparaten en het eigen gebruik van stroom te voorzien (ca. 44m² om ca 12000wp op te wekken)

EPC resultanten variëren van -0,215 tot -0,363

Let op: deze woningen zijn dus gasloos en verkocht als NOM woningen met voorwaarden in het gebruik! All-electric

Voldoen niet aan de 1^e BENG voorwaarde van 25KWh/a (39KWh/a)

AFSLUITING / DISCUSSIE

